

Johtaja Reijo Mäkinen, Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymä (HSL):

Kokonaistaloudellisuus ratkaisee

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) bussilinjojen liikennöinnin tarjouskilpailuissa tehdään aina kokonaistaloudellinen arviointi.

Hinnan osuus on noin puolet, muu koostuu kaluston laatuun – kuten päästöihin – liittyvistä seikoista.

HSL vastaa jäsenkuntiensa (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava ja Kirkkonummi) joukkoliikenteen suunnittelusta ja järjestämisestä. Vuosittain järjestämme kaksi kilpailukierrosta bussilinjojen liikennöinnistä.

Pienimmät tarjouskierrokset koskevat noin 100 bussia, isoimmat yli 200 bussia. Sopimukset tehdään 5–7 vuodeksi. Ostamme bussiliikennepalveluja noin 265 miljoonalla eurolla vuosittain.

Hiilidioksidipäästöt täytyy testata

Bussikaluston laatu merkitsee niin matkustusmukavuutta kuin vähäisiä päästöjä. Jo vuosia olemme

bussiliikenteen hankinnoissa kiinnittäneet huomiota typen oksideihin ja hiukkaspäästöihin. Viime syksystä lähtien kilpailutuksen kriteereihin sisältyvät myös hiilidioksidipäästöt.

Hiilidioksidipäästöihin vaikuttaa sekä auton tehokkuus että sen käyttämä polttoaine. Käytännössä vähäpäästöisintä on uusin kalusto, jolla myös ajetaan eniten. Tämän otamme kilpailutuksessa huomioon kaluston kilometrisuoritekohtaisina painoituksina.

Valitettavasti raskaan kaluston hiilidioksidipäästöille ei ole ollut luokitusta henkilöautojen tapaan. Yhteistyökumppanimme VTT on nyt luonut testin,

joka mittaa kaupunkibussien keskimääräisiä päästöjä.

Jatkossa seuraamme myös eri bussimallien hiilidioksidipäästöjä käytönaikaisten mittausten avulla. Vaadimme uusilta malleilta virallista mittausta ennen kuin ne voivat saada etua keskimääräistä pienemmistä hiilidioksidipäästöistä.

Kuinka tarkat päästökriteerit?

Meillä on vankka kokemus bussiliikenteen liikennöinnin hankintaprosessista ja sen läpinäkyvyydestä. Tarjouspyynnöt sisältävät esimerkiksi laskukaavoja, jotta tarjouksen antajat voivat itse tarkistaa pisteytyksen muodostumisen.

Emme vaadi elinkaarikustannusten laskemista, mutta monet liikennöitsijät sen varmasti tekevät itseään varten. Käytämme kuitenkin puhtaiden ja energiatehokkaiden ajoneuvojen hankinnan edistämiseksi säädetyn direktiivin 2009/33/EY haittarvoja päästöjen pisteytyksen perustana.

Vaikka kilpailutuksen isot linjat ovat kohdallaan, koetamme kehittää sitä edelleen. Samalla kilpailutuksen pisteytyskriteerit jatkuvasti tarkentuvat.

Ympäristöseikat korostuvat koko ajan. Parhailaan tosin pohdimme, olemmeko päästökriteereissä jo menneet liian pikkutarkalle tasolle. Luopuminen desimaalien metsästyksestä helpottaisi tarjousten vertailua ja sopimusten toteutumisen seuranta.

Muista:

- **Direktiivi puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen edistämisestä** edellyttää, että hankintaviranomaiset, hankintayksiköt ja tietyt liikenteenharjoittelijat ottavat moottoriajoneuvoja ostaessaan huomioon ajoneuvon elinkaarenaikaiset energia- ja ympäristövaikutukset.

Kansallinen laki valmistuu vuoden 2011 aikana.

- Kuljetuspalveluita hankittaessa kannattaa tarkistaa, onko yritys liittynyt alan energiatehokkuussopimukseen. Liittyneet yritykset:

www.motiva.fi/toimialueet/energiatehokkuussopimukset/liikenne

- Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin **henkilöautojen hankintaohje**

www.trafi.fi/ekoautoilu

Motivan hankintapalvelu

Ajoneuvojen ja kuljetuspalveluiden julkisten hankintojen työkalut ja hyvät käytännöt

www.motivanhankintapalvelu.fi

HSL:n suurin haaste bussilinjojen liikennöinnin kilpailuttamisessa on löytää liikennöitsijöille uutta motivaatiota tehdä kannattavasti hyvää laatua.

Hankintapäällikkö Leena Petäjä, Raha-automaattiyhdistys (RAY):

Apuna EkoAKE

RAY hankkii kahden vuoden aikana noin 150 autoa, puolet peliautomaattien kunnossapitohenkilöstöä varten, puolet työsuhteautoiksi.

Kussakin kilpailutuksessa hyödynnämme Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin yhdessä auton maahantuojaan kanssa tuottamaa EkoAKE-tietokantaa.

Faktat osoittava EkoAKE lisää hankinnan turvallisuutta.

Pyydämme kaikilta tarjoajilta automallikohtaisen energiamerkin, joka kertoo muun muassa hiilidioksidipäästöt ja polttoaineen kulutuksen. Sen pohjalta voimme helposti laskea elinkaarikustannuksen hintavertailua varten.

Joukkoliikennejohtaja Sirpa Korte, Turun kaupungin joukkoliikennetoimisto: Hybrideistä kerätään kokemuksia

Kilpailutamme Turun sisäisten linjojen liikennöintiä pienissä erissä, jotka tavallisesti käsittävät muutamia linjoja ja toistakymmentä bussia.

Sisällytämme kilpailutuksiin tiukat ympäristövaatimukset, mikä edellyttää liikennöitsijöiltä uutta kalustoa.

Keväällä 2011 Turun kaupungin omistama Turun Kaupunkiliikenne Oy otti kahdella keskustalinjalla ensimmäisenä Suomessa vakiokäyttöön hybridibussit. Niistä kerättyjen kokemusten, kulutus-, päästö- ja huoltotietojen perusteella mietimme, miten otamme hybridikaluston huomioon tulevissa kilpailutuksissa.

Seuraamme ja selvitämme jatkuvasti myös muun muassa biokaasu- ja sähköbussien kehitystä.

Motiva

Urho Kekkosen katu 4-6 A
PL 489
00101 Helsinki

Puhelin 0424 2811
Faksi 0424 281 299
www.motiva.fi